

Quickscan herinrichting recreatieterrein Bosweg 2 te Gasselte

Opdrachtgever De Groene Briljant BV.
Referentie Krijn, M. 2020. Quickscan herinrichting recreatieterrein Bosweg 2 te Gasselte. A&W-notitie 19-461. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Projectcode 19-461
Status Definitief
Datum 11 februari 2020
Projectleider M. Krijn
Autorisatie R. Strijkstra

Inhoud

1. Inleiding
2. Plangebied en plannen
3. Tabellen en beoordeling
4. Bronvermelding

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2
9269 TZ Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

Foto's 1 t/m 3: impressie van het plangebied (situatie na uitvoer van de werkzaamheden in 2018-2019). Boven: het oude motelgebouw. Midden: een van de poelen in het bosgebied. Onder: entree van het terrein aan de bosweg 2 (foto's 2019 A&W)

Figuur 1: Ligging van het plangebied (situatie voor uitvoer van de werkzaamheden in 2018-2019)

1. Inleiding

De Groene Briljant BV. is voornemens het recreatieterrein aan de Bosweg 2 te Gasselte te herinrichten. Deze quickscan is een aanvulling op eerder uitgevoerde onderzoek van Ecogroen (2018). Dit onderzoek is gerapporteerd in een samenvatting, waarin is aangegeven welke soorten er ten tijde van het opstellen van die rapportage in het plangebied verwacht werden. De notitie van Ecogroen geeft geen onderbouwing van het oordeel over welke soorten en natuurwaarden er niet in het plangebied verwacht worden. Daar wordt in onderhavige notitie in voorzien.

Na het opstellen van de notitie van Ecogroen, in de winter van 2018-2019 zijn er in het plangebied werkzaamheden uitgevoerd. Daarbij is een aantal bomen gekapt, zijn er recreatiewoningen gesloopt en is er ondergroei verwijderd. Daarbij is een deel van de aanwezige natuurwaarden verloren gegaan. De huidige situatie is daarom in een aantal gevallen minder geschikt voor een aantal soorten die in 2018 nog als relevant werden beoordeeld. Daar wordt in deze notitie ook nader op ingegaan. Uitgangspunt voor de onderbouwing van de relevante natuurwaarden, is echter de oorspronkelijke situatie zoals deze voor de winter van 2018-2019 aanwezig was.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Plangebied en plannen

Het plangebied is gelegen aan de Bosweg 2 te Gasselte (zie figuur 1). De Groene Briljant BV. is voornemens het recreatieterrein aan de Bosweg 2 te Gasselte in te richten. Deze herinrichting houdt in dat de bestaande recreatiewoningen gesloopt worden en hier nieuwbouw voor in de plaats komt.

Binnen het plangebied stonden tot de winter van 2018 acht geschakelde blokken met in totaal 43 recreatiewoningen en een motelgebouw. De recreatiewoningen zijn in de winter van 2018-2019 gesloopt. De westelijke helft van het plangebied bestaat uit gemengd loof/naaldbos. Daartussen ligt een aantal waterpartijen met helder, stilstaand water. In de winter van 2018-2019 is tevens een groot deel van de ondergroei verwijderd en zijn er bomen gekapt.

Het motelgebouw is nog niet gesloopt. De sloop van het motelgebouw is ook onderdeel van de plannen. Op deze locatie komen twee nieuwe recreatiewoningen. De kelder van het oude motelgebouw blijft behouden.

De herinrichtingsplannen zijn eerder door de opdrachtgever toegestuurd. Er worden in totaal 70 recreatiewoningen gebouwd. Dit zijn zelfstandige woningen (2 laags) variërend in grootte ten behoeve van 4 t/m 16 personen. De gemiddelde grootte van een woning bedraagt ca. 105 m². Daarnaast komt er een hotel/restaurant met faciliteiten ter grootte van ca 2.500 m².

Als onderdeel van de plannen is er bomenkap nodig. Deze bomenkap is erop gericht om de woningen op een duurzame manier te voorzien van zonne-energie. Daarnaast is in de naaldbomen de letterzetter geconstateerd. Omdat de soort naaldbomen ernstig kan aantasten, kan dit mogelijk voor extra kap van bomen zorgen. In het bosgebied wordt de bestaande diversiteit aan flora waar mogelijk gehandhaafd, evenals de diversiteit aan loof- en naaldbomen. Met name loofbomen worden gehandhaafd in verband met verminderde kwaliteit van de bestaande naaldbomen. Het bosgebied als geheel blijft daardoor behouden. Bomen die geschikt bevonden worden als vleermuisverblijfplaats zullen niet worden gekapt.

De aanwezige poelen blijven behouden en staan in de huidige situatie op veel plekken met elkaar in verbinding. Aan de oostkant van het plangebied wordt een nieuwe poel aangelegd. De poel gelegen tegen de Bosweg wordt vergroot. Daarnaast wordt een nieuwe waterpartij bij het hotel aangelegd.

3. Tabellen en beoordeling

In deze rapportage worden de resultaten van de quickscan gepresenteerd in de vorm van twee tabellen. Naast de tabellen wordt indien nodig een korte toelichting gegeven.

In **tabel 1** is de mogelijkheid van aanwezigheid van beschermde soorten weergegeven op basis van de bevindingen van Ecogroen (2018), overige waarnemingen en bureaustudie (onder meer uit de database van de NDFF). Niet relevant zijn soorten die niet in de omgeving en niet in het plangebied voorkomen. U

Tabel 2 is een beoordelingstabel, waarin wordt aangegeven of negatieve effecten een conflict zullen geven met de relevante wet- en regelgeving (Wnb, NNN) gebaseerd op de oorspronkelijke situatie en de nieuwe situatie. Daarnaast worden mogelijke vervolgstappen aangegeven.

Tabel 1: Natuurwaarden en hun relevantie voor de beoordeling

Natuurwaarde	Afstand tot plangebied	Natuurwaarden	Ecologische relatie	Beschermings-regime	Relevant voor onderhavige beoordeling
Beschermde gebieden					
Dichtstbijzijnde N2000 gebied: - Drouwenezand - Drentsche Aa-gebied	Ca. 2 km Ca. 5 km	Instandhoudingsdoelen	Geen	Wnb	Nee
Natuurnetwerk Nederland	Ca 500 m	Wezenlijke waarden	Geen	Planologisch	Nee
Overige beschermde gebieden: open akkerland open grasland	Ca. 6 km Ca. 12 km	Akkervogels Ganzen	Geen	Planologisch	Nee
	Aanwezig in directe omgeving	Aanwezig in plangebied	Soorten	Artikel Wnb	Relevant voor beoordeling
Beschermde soorten					
Planten	Nee	Nee		3.5/3.10	Nee
Ongewervelde diersoorten	Nee	Nee		3.5/3.10	Nee
Vissoorten	Nee	Nee		3.5/3.10	Nee
Nationaal beschermde amfibieën:					
<i>Met provinciale vrijstelling</i>	Mogelijk	Mogelijk	Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander	3.10	Ja, vanwege zorgplicht
<i>Zonder provinciale vrijstelling</i>	Ja	Mogelijk	Alpenwatersalamander	3.10	Ja
Europees beschermde amfibieën	Ja	Mogelijk	Heikikker Poelkikker	3.5	Ja
Nationaal beschermde reptielen	Ja	Nee	Adder Levendbarende hagedis	3.10	Nee
Europees beschermde reptielen	Nee	Nee		3.5	Nee
Broedvogels	Mogelijk	Mogelijk	Diverse soorten, waaronder Merel, Koolmees,	3.1	Ja
Jaarrond beschermde nestplaatsen	Ja	Mogelijk	Diverse soorten, waaronder Buizerd, Havik, Sperwer, Boomvalk en/of Ransuil	3.1	Ja
Vleermuizen			Diverse soorten		
<i>Verblijfplaatsen</i>	Mogelijk	Mogelijk		3.5	Ja
<i>Foeragegebied</i>	Mogelijk	Mogelijk		3.5	Ja
<i>Vliegroutes</i>	Mogelijk	Mogelijk		3.5	Ja
Europees beschermde zoogdieren	Nee	Nee		3.5	Nee
Nationaal beschermde zoogdiersoorten:					

<i>Met vrijstelling</i>	Mogelijk	Mogelijk	Diverse soorten.	3.10	Ja, vanwege zorgplicht
<i>Zonder vrijstelling</i>	Ja	Mogelijk	Grote bosmuis Boommarter Steenmarter Eekhoorn	3.10	Ja
Relevante soorten van rode lijst/doelsoortenlijst	Ja	Nee	Brede orchis Gevlekte orchis	Zorgplicht	Nee

Toelichting tabel 1

Tabel 1 is gebaseerd op een bepaling in het veld van de geschiktheid van het plangebied voor soorten en een bureaustudie, op basis van gegevens uit de NDFF en lokale kennis van ons bureau.

Gebiedenbescherming

Natura 2000

Het Natura 2000-gebied 'Drouwenerzand' is aangewezen voor verschillende habitattypen. Het Natura 200-gebied 'Drentsche Aa-gebied' is aangewezen voor een aantal habitattypen, en een aantal habitatsoorten waaronder een aantal vissoorten, de Kamsalamander, de Gevlekte witsnuitlibel en de Bever.

De habitattypen die zijn aangewezen voor de Natura 2000-gebieden 'Drentsche Aa-gebied' en 'Drouwenerzand' komen niet voor binnen het plangebied. Bovendien zijn de werkzaamheden kleinschalig en is de afstand tussen het plangebied en het 'Drentsche Aa-gebied' en tussen het plangebied en 'Drouwenerzand' relatief groot. Daardoor hebben werkzaamheden geen invloed op deze habitattypen. Negatieve effecten op de aangewezen habitattypen van 'Drentsche Aa-gebied' en 'Drouwenerzand' zijn daarom niet te verwachten.

De habitatsoorten waarvoor de Natura 2000-gebied 'Drentsche Aa gebied' is aangewezen, zijn gebonden aan de biotopen binnen de begrenzings van dit gebied. Gezien de afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied, zijn op deze soorten geen negatieve effecten van de werkzaamheden te verwachten.

Stikstof

Het is mogelijk dat door uitvoering van de plannen een toename in stikstofdepositie veroorzaakt wordt. Stikstofdepositie kan schadelijk zijn voor Natura 2000-gebieden die zijn aangewezen ter bescherming van stikstofgevoelige habitattypen en soorten, zoals Roerdomp in onderhavig geval. Om de toename in stikstofdepositie te beperken, werd tot voor kort gewerkt volgens het Programma Aanpak Stikstof (PAS).

Op 29 mei 2019 heeft de Raad van State een uitspraak gedaan over het PAS, waaruit blijkt dat de regeling in de huidige vorm niet voldoet. Op dit moment dient voor alle projecten een AERIUS berekening te worden uitgevoerd.

Voor projecten waarvoor de AERIUS berekening voor geen enkel Natura 2000-gebied een depositie groter dan afgerond 0,00 mol/ha/jr laat zien, kunnen omgevingsvergunningen worden aangevraagd. Voor projecten die leiden tot een stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol/ha/jr kunnen vooralsnog geen omgevingsvergunningen aangevraagd worden. Wij adviseren om voor die projecten door middel van intern of externe salderen de netto stikstofuitstoot dusdanig te verminderen dat deze projecten een netto depositie hebben van minder dan 0,00 mol/ha/jr.

Vanwege de lange doorlooptijd van de werkzaamheden is het niet mogelijk om op voorhand een inschatting te geven van het effect van de uitvoering van de plannen op de stikstofdepositie. Om duidelijkheid te verkrijgen over een mogelijke toename in stikstofdepositie, adviseren wij daarom om een AERIUS berekening te laten uitvoeren.

NNN en overige gebiedsbescherming

Het plangebied is geen onderdeel van Natuurnetwerk Nederland. Het plangebied is ook geen onderdeel van open akkerland ten behoeve van akkervogels of open grasland ten behoeve van ganzensoorten en is tevens ongeschikt voor deze soorten.

Soortenbescherming

Planten

Binnen het plangebied is zowel in de oorspronkelijke situatie als in de huidige situatie geen geschikt biotoop aanwezig voor beschermde plantensoorten van artikel 3.5 of artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. In de directe omgeving van het plangebied zijn wel groeiplaatsen van de Gevlekte orchis, welke op de rode lijst van plantensoorten staat. Deze groeiplaatsen zijn aanwezig in de berm van de N34. Binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden voor dergelijke soorten van de rode lijst. Deze worden zowel in de oorspronkelijke als in de huidige situatie binnen het plangebied daarom niet verwacht.

Ongewervelden

Er zijn geen waarnemingen van beschermde ongewervelde diersoorten in de directe omgeving van het plangebied. Binnen het plangebied ontbreekt geschikt biotoop voor beschermde ongewervelden. Deze soorten worden binnen het plangebied niet verwacht. Dit geldt zowel voor de oorspronkelijke situatie als voor de huidige situatie.

Vissen

Beschermde vissoorten komen niet voor in de omgeving van het plangebied. De poelen in het plangebied hebben bovendien een geïsoleerde ligging en zijn ongeschikt voor beschermde vissoorten van artikel 3.5 of artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Dit geldt zowel voor de oorspronkelijke situatie als voor de huidige situatie.

Amfibieën

De poelen binnen het plangebied zijn in principe geschikt als voortplantingsbiotoop voor amfibieënsoorten. Tevens kan het bosgebied dienst doen als foerageergebied en overwinteringsbiotoop voor amfibieën. Dit geldt zowel voor de oorspronkelijke situatie als voor de huidige situatie. Deze soortgroep is daarom relevant voor de beoordeling in tabel 2.

Reptielen

In de wijde omgeving van het plangebied komen de volgens artikel 3.10 de beschermde soorten Adder en Levendbarende hagedis voor (NDFF; Van Uchelen 2018). In de oorspronkelijke situatie (voor de winter van 2018-2019) was er sprake van een vrij dicht begroeid en aaneengesloten bosgebied. In die situatie is er geen geschikt biotoop voor reptielen aanwezig. In de huidige situatie zijn er wel mogelijkheden voor dergelijke soorten, maar gezien de afstand tot de dichtstbijzijnde populaties en de dispersiesnelheid van Adder en Levendbarende hagedis, wordt het voorkomen van dergelijke soorten ook in de huidige situatie niet waarschijnlijk geacht.

Het plangebied ligt zowel in de oorspronkelijke situatie als in de huidige situatie buiten het verspreidingsgebied van andere reptielensoorten van artikel 3.10 of artikel 3.5. De herinrichting van het terrein leidt daarom niet tot een conflict ten aanzien van reptielen.

Vogels

In de opgaande begroeiing kunnen zowel in de oorspronkelijke als in de huidige situatie algemeen voorkomende vogelsoorten tot broeden komen, zoals Boompieper, Merel, Zanglijster, Grote bonte specht, Vink, Houtduif, Tjiftjaf, Goudhaan, Heggenmus, Appelvink, Geelgors, Grasmus en Witte kwikstaart. De bebouwing zoals deze in de oorspronkelijke situatie aanwezig was, wordt niet geschikt geacht voor jaarrond beschermde nestplaatsen van Huismus en Gierzwaluw. Ook in de huidige situatie is de aanwezige bebouwing (het motelgebouw) niet geschikt voor soorten als Huismus en Gierzwaluw doordat het gebouw een plat dak heeft.

De bomen in het plangebied zijn potentieel geschikt voor jaarrond beschermde nestplaatsen van roofvogels, zoals Buizerd, Havik etc. Deze soorten zijn daarom relevant voor de beoordeling in tabel 2.

Zoogdieren

Het plangebied kan in de huidige situatie maar ook in de oorspronkelijke situatie onderdeel uitmaken van het leefgebied van verschillende zoogdiersoorten. Deze soortgroep is dus relevant voor de beoordeling in tabel 2.

Vleermuizen

Het plangebied biedt zowel in de huidige situatie als de oorspronkelijke situatie mogelijkheden voor verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen. Vleermuizen zijn daarom relevant voor de beoordeling in tabel 2.

Tabel 2: Beoordeling ecologische effecten

Natuurwaarde	Aanwezig oorspronkelijke situatie	Aanwezig in huidige situatie	(Mogelijke) vervolgstappen
Beschermde soorten			
Amfibieënsoorten:			
<i>Nationaal beschermde amfibieën met vrijstelling</i>	Mogelijk	Mogelijk	Toepassing zorgplicht, toepassing gedragscode
<i>Nationaal beschermde amfibieën zonder vrijstelling: Alpenwatersalamander</i>	Mogelijk	Ja (Krijn 2020)	Aanvraag ontheffing
<i>Europees beschermde amfibieën</i>	Nee	Nee	Geen
Broedvogels	Mogelijk	Mogelijk	Uitvoering buiten broedseizoen van vogels, toepassing gedragscode
Jaarrond beschermde nestplaatsen: Buizerd	Mogelijk (Ecogroen 2020)	Nee (Krijn 2020)	Behoud geschikt biotoop voor Buizerd in nieuwe situatie

Natuurwaarde	Aanwezig oorspronkelijke situatie	Aanwezig in huidige situatie	(Mogelijke) vervolgstappen
Vleermuizen: <i>Mogelijke verblijfplaatsen</i>	Mogelijk: in recreatiewoningen, motelgebouw en bomen (Ecogroen 2018)	Ja, motelgebouw en bomen (Krijn 2020)	Aanvraag ontheffing en Inrichting gebied voor vleermuizen (o.a. behoud kelder, inrichting recreatiewoningen)
<i>Mogelijk foerageergebied</i>	Mogelijk (Ecogroen 2018)	Ja (Krijn 2020)	Geen (wordt niet aangetast)
<i>Mogelijke vliegroutes</i>	Mogelijk	Mogelijk	Geen (wordt niet aangetast)
Zoogdiersoorten			
Nationaal beschermde zoogdieren met vrijstelling	Mogelijk	Mogelijk	Toepassing zorgplicht, toepassing gedragscode
Nationaal beschermde zoogdieren zonder vrijstelling: Eekhoorn en Grote bosmuis	Ja (Ecogroen 2018)	Nee (Krijn 2020)	Geschikt biotoop creëren voor Eekhoorn en Grote bosmuis bij inrichting van het terrein Geen
Europees beschermde zoogdieren	Nee	Nee	

Toelichting tabel 2

Soortenbescherming

Amfibieën

In de wijde omgeving van het plangebied komen de volgens artikel 3.5 beschermde Heikikker en Poelkikker voor (NDFF). De Heikikker komt uitsluitend voor binnen de begrenzing van de omliggende natuurgebieden. Binnen het plangebied is bovendien geen geschikt biotoop aanwezig. De Heikikker wordt hier in de huidige situatie daarom niet verwacht. Ook in de oorspronkelijke situatie was er geen geschikt biotoop voor Heikikker aanwezig en werd de soort niet verwacht. De Poelkikker komt voor in de wijde omgeving van het plangebied. In de directe omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van de soort. Gezien de verspreidingsgegevens is het niet waarschijnlijk dat de soort binnen het plangebied voorkomt. Dat geldt zowel voor de oorspronkelijke situatie (voor uitvoer van de werkzaamheden) als voor de huidige situatie (na uitvoer van de werkzaamheden). Dit wordt ondersteund door de resultaten van de veldbezoeken die zijn uitgevoerd binnen de optimale periode om Poelkikker waar te nemen en waarbij geen Poelkikkers zijn aangetroffen (Krijn 2020).

In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de volgens artikel 3.10 beschermde Alpenwatersalamander (NDFF). De poelen binnen het plangebied zijn geschikt voor de soort, vanwege de beschaduwde ligging, de goede waterkwaliteit en de afwezigheid van

roofvissen. Dit gaat op voor zowel de oorspronkelijke situatie van voor de werkzaamheden als de huidige situatie na de werkzaamheden. Om die reden is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar Alpenwatersalamander (Krijn 2020). De soort is daarbij aangetroffen in de poelen. Om die reden dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag (Provincie Drenthe).

Daarnaast kwamen (oorspronkelijke situatie) en komen (huidige situatie) in het plangebied enkele algemeen voorkomende amfibieënsoorten voor, zoals Kleine watersalamander, Bruine kikker of Gewone pad. Voor deze soorten is de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in dat amfibieën de gelegenheid dienen te krijgen om weg te vluchten van de werkzaamheden.

Vogels

Door uitvoering van de werkzaamheden mogen geen broedende vogels en hun nesten worden verstoord. Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd is er geen knelpunt met de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedvogels.

In 2018 zijn twee mogelijke nesten van Buizerd waargenomen (Ecogroen 2018). Om die reden is werd geadviseerd dat aanvullend onderzoek nodig was naar jaarrond beschermde nestplaatsen van Buizerd. Dit onderzoek is eind 2019 uitgevoerd (Krijn 2020). Er zijn daarbij geen jaarrond beschermde nestplaatsen van Buizerd meer aangetroffen. Mogelijk zijn deze door de uitgevoerde werkzaamheden aangetast.

Vleermuizen

In de oorspronkelijke situatie waren er mogelijkheden voor vleermuizen in de toen aanwezige recreatiewoningen en in de aanwezige bomen en het motelgebouw (Ecogroen 2018). De recreatiewoningen zijn in de winter van 2018-2019 gesloopt waarmee mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen zijn aangetast.

In de huidige situatie zijn er nog mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen in het motelgebouw en in de aanwezige bomen (Krijn 2020). Er zijn openingen in het motelgebouw die de vleermuizen toegang tot de constructie kunnen geven. In 2018 zijn door Ecogroen winterverblijfplaatsen in de kelder aangetroffen van Gewone dwergvleermuis en Gewone grootoorvleermuis. In 2019 zijn balts/paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis vastgesteld (Krijn 2020). Het motelgebouw zal volgens de plannen worden gesloopt. Daarmee gaan balts-/paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis verloren. De kelder blijft wel behouden als winterverblijfplaats, maar mogelijk treedt er tijdelijk verstoring op als gevolg van de werkzaamheden. Om die reden dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag (Provincie Drenthe).

Uit het vleermuisonderzoek van 2019 is ook gebleken dat enkele bomen in het plangebied dienst doen als balts/paarverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis. Deze bomen worden niet aangetast. Om die reden veroorzaken de plannen geen knelpunt ten aanzien van deze vleermuisverblijfplaatsen.

Eventueel aanwezige vliegroutes of foerageergebieden worden door de plannen niet aangetast omdat het bosgebied als aaneengesloten geheel blijft bestaan. Dit geldt zowel voor de oorspronkelijke situatie als voor de huidige situatie.

Zoogdieren

In de wijde omgeving van het plangebied komen de volgens artikel 3.5 beschermde Otter en Bever voor. Binnen het plangebied ontbreekt geschikt biotoop voor deze soorten. Deze soorten worden daarom niet binnen het plangebied verwacht. Dit geldt zowel voor de oorspronkelijke situatie als voor de huidige situatie.

Soorten van artikel 3.10 (en waarvoor geen vrijstelling geldt) die directe omgeving van het plangebied voorkomen zijn de Grote bosmuis, Boommarter, Steenmarter en Eekhoorn. Voor de Steenmarter en Boommarter geldt dat het plangebied mogelijk deel kan uitmaken als foerageergebied. Er zijn zowel in de oorspronkelijke situatie als in de huidige situatie geen aanwijzingen dat er vaste verblijfplaatsen voor deze soorten aanwezig zijn. Door de plannen gaat mogelijk een klein deel van het foerageergebied verloren. Er is echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Om die reden ontstaat door de herinrichting van het terrein geen knelpunt met de Wet natuurbescherming ten aanzien van Steenmarter en Boommarter.

Van de Grote bosmuis zijn op korte afstand van het plangebied waarnemingen in braakballen van Uilen. In 2018 werd geconcludeerd dat er binnen het plangebied voldoende mogelijkheid was voor de soort (Ecogroen 2018). In de winter van 2018-2019 zijn echter werkzaamheden uitgevoerd, waaronder het verwijderen van de ondergroei. In de huidige situatie is het plangebied daarom niet meer geschikt voor de soort. Wel dient met de inrichting van het terrein rekening gehouden te worden met de soort door geschikt biotoop te herstellen.

In 2018 zijn in het plangebied drie nestlocaties en vraatsporen van de Eekhoorn aangetroffen (Ecogroen 2018). Tijdens diverse veldbezoeken in 2019 zijn er geen sporen meer van de soort gevonden. Omdat het plangebied potentieel wel geschikt is voor de soort, dient er met de inrichting van het terrein rekening gehouden te worden met de Eekhoorn, door het bosgebied als aaneengesloten geheel te behouden.

Binnen het plangebied komt daarnaast een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten voor, zoals (spits)muizen, Egel, Haas en Konijn. Dit geldt zowel voor de oorspronkelijke situatie als voor de huidige situatie. Voor deze zoogdiersoorten is de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in dat zoogdieren de gelegenheid dienen te krijgen om weg te vluchten van de werkzaamheden.

4. Bronvermelding

De bureaustudie is uitgevoerd met gebruikmaking van de volgende bronnen:

- Ecogroen 2018. Samenvatting recreatiegebied motel Gasselte-141218def
- Krijn, M. 2020. Aanvullend onderzoek vleermuizen, Buizerd en Alpenwatersalamander in verband met herinrichting recreatiegebied Bosweg 2 te Gasselte. A&W-notitie 3255#4, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Van Delft, J., Kranenbarg, J., de Bruin, A., Frigge, P. 2018. Waarnemingenoverzicht 2017-2018. Bijlage RAVON 73, jaargang 21 (2).
- van Uchelen, E. 2010. Amfibieën en reptielen in Drenthe; voorkomen en levenswijze. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Vos 2010. Verspreidingsatlas van de zoogdieren van Drenthe. Werkatlas, september 2010.

Websites:

- NDFF
- Synbiosis

ADVISERING INRICHTING VOORMALIG AZC- TERREIN AAN DE BOSWEG TE GASSELTE

Opdrachtgever MNS Vastgoed
Referentie Strijkstra, R.J. 2019. Advisering inrichting voormalig AZC-terrein aan de Bosweg te Gasselte. A&W notitie 3255nr#2. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Projectcode 3255gas
Status Definitief
Datum 17 september 2019
Projectleider R. Strijkstra
Autorisatie R. Strijkstra

Inhoud

1. Inleiding
2. Bevindingen van Ecogroen, Quicksan 2018
3. Advies A&W 2019
4. Korte opsomming bevindingen A&W 2019
5. Soorten waarvoor actie moet worden ondernomen
6. Advisering inrichting
7. Inrichtingsplan en ontwerp
8. Overige aandachtspunten

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv
Suderwei 2
9269 TZ Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

1. INLEIDING

Voor de ontwikkeling van het oude AZC-terrein aan de Bosweg te Gasselte is het noodzakelijk om het in vervallen toestand verkerende terrein grondig aan te pakken en her in te richten. De toestand van het terrein was in 2018 geschikt voor een aantal beschermde natuurwaarden. Om dit in kaart te brengen is in 2018 een ecologisch onderzoek (quickscan) uitgevoerd door Ecogroen. Ecogroen heeft een aantal bevindingen en aanbevelingen op schrift gesteld ten aanzien van vervolgstappen. Een samenvatting van de rapportage van Ecogroen is aan A&W verstrekt. In deze notitie wordt ingegaan op de door Ecogroen aangegeven natuurwaarden in het gebied. Er wordt kort gemeld welke waarden in onderzoek door A&W zijn aangetroffen in 2019. Daarna wordt een aantal concrete adviezen gegeven ten aanzien van de inrichting van het plangebied, gericht op het behoud van natuurwaarden en de compensatie van mogelijk verloren gegane waarden

2. BEVINDINGEN VAN ECOGROEN, QUICKSCAN IN 2018

In onderstaande paragraaf worden de bevindingen van Ecogroen samengevat:

- Vaste verblijfplaatsen van veldmuizen zijn te verwachten in alle aanwezige bebouwing en in een aantal bomen. In de kelder van het voormalige motel zijn tijdens het veldbezoek een overwinterende Gewone dwergvleermuis en een overwinterende Gewone grootoorvleermuis aangetroffen. Tijdens eerder onderzoek in 2013 zijn van beide soorten ook verblijfplaatsen in het plangebied vastgesteld.
- Grote delen van het plangebied bestaan uit ruigte en bos en vormen geschikt leefgebied voor Grote bosmuis. Deze soort is landelijk sterk in opmars en neemt sterk toe. Op korte afstand van het plangebied is een waarneming van 13 grote bosmuizen bekend die zijn aangetroffen in braakballen van uilen.
- In het plangebied zijn drie nestlocaties van Eekhoorn aangetroffen. Daarnaast wordt het plangebied verspreid gebruikt als foerageergebied op basis van vastgestelde vraatsporen.
- In het plangebied zijn op twee locaties (oude) nesten aangetroffen die mogelijk door broedvogels met jaarrond beschermde nesten als Buizerd, Havik, Sperwer, Boomvalk en of Ransuil in gebruik zijn. Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten zoals Huismus of Gierzwaluw worden niet in het plangebied verwacht.
- In het plangebied komen diverse algemene broedvogels voor als Boompieper, Merel, Zanglijster, Grote bonte specht, Vink, Houtduif, Tjiftjaf, Goudhaan, Heggenmus, Appelvink, Geelgors, Grasmus en Witte kwikstaart.
- De vijver bij het motel vormt een geschikt voortplantingswater voor Alpenwatersalamander. Omliggend gebied (o.a. ruigte en bos) vormt geschikt overwinteringsgebied.
- Verwacht wordt dat de in het verleden uitgezette populatie levendbarende hagedissen inmiddels is verdwenen in het plangebied.

In het onderzoeksgebied zijn geen overige grondgebonden zoogdieren, amfibieën, flora, reptielen of ongewervelden aangetroffen of te verwachten die bescherming genieten, uitgezonderd soorten waarvoor een vrijstelling van ontheffingsplicht geldt in de provincie Drenthe.

3. ADVIES A&W 2019

Het werk aan het terrein is in de winter van 2018 op 2019 begonnen zonder dat de door Ecogroen aanbevolen vervolgstappen zijn genomen. Onder meer is er ondergroei verwijderd, er is een aantal bomen gekapt die gevaarlijk waren en er zijn vervallen huisjes gesloopt waarbij het sloopmateriaal is afgevoerd. Op basis van ons veldbezoek in maart 2019 en de informatie die ons is verstrekt door onze opdrachtgever heeft dit naar ons oordeel geleid tot de volgende risico's/aantastingen van beschermde natuurwaarden:

- Er is habitat van de Grote bosmuis aangetast door kap en verwijdering ondergroei
- Er zijn mogelijk verblijfplaatsen aangetast of verdwenen van een of meer vleermuissoorten door kap en verwijdering van ondergroei
- Er zijn waarschijnlijk verblijfplaatsen van een of meer vleermuissoorten aangetast of verdwenen door sloop van de huisjes
- Het is van een aantal soorten niet bekend of deze nadelige effecten hebben ondergaan, waaronder mogelijk winterverblijfplaatsen van de Alpenwatersalamander.

Dit is een ongewenste situatie omdat het mogelijk gaat om overtreding van de Wet natuurbescherming.

Gezien de ontstane situatie is door A&W in de brief van 11 april 2019 het volgende geadviseerd:

- Stoppen met de verdere werkzaamheden in 2019
- Uitvoering van nader onderzoek naar Vleermuizen, broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen en Alpenwatersalamander in 2019 om het resterende terreingebruik vast te stellen. Op basis hiervan kan worden ingeschat of en op welke manier habitat is aangetast en wat hieraan kan/ moet worden gedaan
- Het opstellen van een ontheffingsaanvraag voor vleermuizen en grote bosmuis en mogelijk nog andere soorten waarin nadere mitigerende maatregelen en compensatiemaatregelen zijn beschreven
- Het uitvoeren van noodzakelijke compensatiemaatregelen op basis van een verleende ontheffing
- Het opstellen van een ecologisch werkprotocol waar in de maatregelen uit een ontheffing en werkwijzen ten aanzien van soorten met vrijstelling en vogels zijn opgenomen
- Het uitvoeren van het werk op basis van het ecologisch werkprotocol.

In verband met de bijzondere situatie is daarnaast nog geadviseerd:

- Er wordt een plan opgesteld waarin wordt beschreven hoe in de plannen voor ontwikkeling de voor de aanvang van het werk mogelijk aanwezige natuurwaarden kunnen worden geïncorporeerd
- Het plan wordt zodanig opgesteld dat de mogelijk aangetaste natuurwaarden optimaal gebruik kunnen maken van voorzieningen en maatregelen in het kader van het plan als ware bekend dat zij aanwezig waren.
- Het op te stellen plan wordt op de inschattingen en de bevindingen van het nader onderzoek van 2019 aangesloten
- Het plan wordt opgenomen in de ontheffingsaanvraag.

Een en ander is af te stemmen met het bevoegd gezag (de provincie Drenthe).

4. KORTE OPSOMMING BEVINDINGEN A&W IN 2019

Altenburg en Wymenga heeft in 2019 de volgende onderzoeken uitgevoerd:

- Onderzoek naar Jaarrond beschermde nestplaatsen
- Onderzoek naar de aanwezigheid van Alpenwatersalamander
- Onderzoek naar vleermuisverblijven en de aanwezigheid van vleermuizen in het terrein.

Ten aanzien van Jaarrond beschermde nestplaatsen is gevonden dat er in het terrein geen jaarrond beschermde nestplaatsen zijn aangetroffen. Er was in het terrein een Buizerd aanwezig, maar deze is tijdens het onderzoek niet gerelateerd met een nest waargenomen. De grotere nesten die werden aangetroffen zijn waarschijnlijk niet van soorten die een jaarronde bescherming genieten.

Het onderzoek naar Alpenwatersalamander wees uit dat op meerdere plekken in het terrein de soort is gevonden. De soort werd aangetroffen in zowel de grote vijver bij de ingang van het terrein als bij enkele andere vijvers op het terrein.

Ten tijde van het schrijven van dit rapport was het vleermuisonderzoek nog niet afgerond. In de kelder van het oude motel is in ieder geval een jaarronde vleermuisverblijfplaats aanwezig van gewone dwergvleermuis. In het verleden is hier ook Grootoorvleermuis waargenomen. Onderzoek met een Batlogger wees uit dat Het terrein intensief wordt gebruikt door vleermuizen. Het doet dienst als foerageergebied voor de Grootoorvleermuis, de Meervleermuis, de Watervleermuis en de Ruige dwergvleermuis. In het najaar is tot nu toe enig baltsgedrag waargenomen van Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis. Daarnaast is in het najaar de Baardvleermuis waargenomen. De aanwezigheid van de kelder is voor de Baardvleermuis mogelijk van belang.

5. SOORTEN WAARVOOR ACTIE MOET WORDEN ONDERNOMEN

Omdat een deel van de werkzaamheden al is uitgevoerd moet gereconstrueerd worden wat de betekenis van het terrein was voor aanvang. Daarbij is het vooral van belang dat de kap van bomen, het opschonen van water en de sloop van de huisjes van belang kan zijn geweest.

Op basis van de soorten die zijn waargenomen of gepostuleerd door Ecogroen in 2018 en A&W in 2019 komen wij tot de volgende lijst van soorten waarvoor iets moet worden behouden in het terrein, of ingericht ter compensatie van verloren gegaan habitat:

- Eekhoorn
- Grote bosmuis
- Vleermuizen
 - Zomerverblijven van vleermuizen
 - Winterverblijven van vleermuizen
 - Baltsverblijven van vleermuizen
- Alpenwatersalamander
 - Voortplantingswater voor Alpenwatersalamander
 - Overwinteringshabitat voor Alpenwatersalamander

6. ADVISERING INRICHTING

In de onderstaande paragrafen wordt per soort, genoemd in paragraaf 1.5 aangegeven welke maatregelen moeten worden genomen:

Eekhoorn

Voor de Eekhoorn is het terrein op dit moment nog steeds geschikt, als foerageergebied en voor verblijfplaatsen. Op het terrein is een flink aantal sparren aanwezig. Ook is het terrein rijk aan loofbomen die geschikte zaden produceren voor foerageren, zoals Zomereik en Esdoorn.

Het advies is om voor de Eekhoorn de huidige diversiteit te handhaven. Het kappen van grotere bomen dient tot een minimum te worden beperkt. In het terrein is waarschijnlijk letterzetter actief. Hierdoor zal het in de toekomst noodzakelijk zijn om een deel van de sparren te kappen. Versterking kan dan orden bereikt door bomen te vervangen door bomen of hoge struiken, die op termijn als voedselleverancier kunnen dienen (nieuwe sparren, eik, esdoorn, hazelaar).

Advisering Grote bosmuis

De Grote bosmuis is een vrij generalistisch muizensoort die de laatste jaren in het oosten van het land is uitgebreid. De soort komt waarschijnlijk in het terrein voor op plaatsen waar ondergroei onder de bomen aanwezig is, zoals in de noordelijke bosstrook. Maatregelen die voor deze soort genomen kunnen worden zijn:

- Het bosachtige karakter dient te worden behouden.
- Huidige stroken met bos en ondergroei dienen te worden behouden
- Onder bestaande en nieuwe bosstroken dient voldoende ondergroei te worden gerealiseerd

Wij adviseren om in overleg te treden met de provincie over het totaal oppervlak dat dit habitat zou moeten beslaan. Een richtlijn zou kunnen zijn dat het totaal van dergelijk biotoop zou ca. een derde van het terrein kunnen beslaan. De aanleg van ondergroei dient bij voorkeur te gebeuren met soorten die geschikte vruchten dragen voor deze soort, zoals Zoete kers, Hazelaar, Meidoorn, Drents krentenboompje e.d. Stroken die geschikt gemaakt worden dienen minimaal een breedte van ca. 7,5 meter te hebben

Advisering Vleermuizen

De aanwezigheid van vleermuizen in het terrein is abundant. De kelder van het motel is een verblijfplaats voor vleermuizen, in ieder geval gestaafd door waarnemingen in de zomer, maar, gezien de omstandigheden waarschijnlijk ook geschikt voor de winter. De aanwezigheid van Baardvleermuis kan mogelijk wijzen op het gebruik van de kelder door deze soort. De verdwenen huisjes waren zeker in de vervallen staat waarin ze zich bevonden geschikt als zomer- en baltsverblijf, en mogelijk als winterverblijf. In de gekapte bomen schatten wij de kans op aantasting van verblijfplaatsen niet hoog, maar het kan door ons ook niet worden uitgesloten.

Op basis van deze bevindingen adviseren wij om het volgende te doen:

De kelder als verblijfplaats behouden

Wij adviseren om een substantieel deel van de kelder als vleermuisverblijfplaats voor verschillende relevante soorten te behouden. Wij adviseren om een plan voor de inrichting van de kelder op te stellen. Op dit moment is de kelder zeer geschikt door de diepte, de buffering van de temperatuur, de mogelijkheden om weg te kruipen. Het beste zou zijn om

de kelder zo te laten als hij is en de ingangen (ramen, deur) aan te passen, zodat dit kan blijven bestaan.

Als dit niet kan dan is het in principe mogelijk om een flink deel te behouden dat optimaal wordt ingericht. Wij adviseren een grootte ca 50 m². Hiervoor moet een inrichtings- en uitvoeringsplan worden opgesteld. De timing en de wijze van aanleg van de vleermuiskelder zal moeten aansluiten bij het jaarritme van de soorten, zodat deze in gebruik kan blijven.

Een goede inrichting voldoet aan de volgende criteria:

- Een goede vochthuishouding
- Vorstvrij maar koud in de winter
- Voldoende schuilmogelijkheden

Belangrijk hierbij is het ondergrondse karakter van de kelder. Deze zal met een flinke laag grond bedekt moeten zijn als de rest van het gebouw wordt gesloopt. Dit zal de kelder vorstvrij kunnen houden. Daarnaast is mogelijk verstandig om de vloer van de kelder te breken om vocht te laten optrekken. Dit moet echter nog nader onderzocht worden. Tenslotte kunnen platen aan de wanden worden gemonteerd of ruw gemetselde muren worden opgetrokken om schuilgelegenheid te maken.

Verblijfplaatsen aanbieden in de nieuwe huisjes (permanente compensatie)

Ter vervanging van mogelijk verloren gegane verblijfplaatsen in gekapte bomen of gesloopte huisjes adviseren wij om in het ontwerp van de huisjes in de kopgevels een smalle ruimte te maken achter de gevelbeplating waar vleermuizen in de zomer zouden kunnen verblijven. Het gaat hier bijvoorbeeld om het maken van een deel gevelbeplating in de punt van een zijgevel van minimaal een meter hoog, met een ruimte van ca 5 cm, en doormiddel van een smalle opening aan de onderzijde (ca. 2 cm) bereikbaar voor vleermuizen. De vliegopeningen dienen daarbij niet verlicht te zijn. De voorziening is niet verenigbaar met een raam in dezelfde gevel of verlichting die de gevel aanschijnt. De expositie dient zuid of zuidwest te zijn. Aan de binnenzijde van de voorziening dien een ruw oppervlak aanwezig te zijn waaraan de dieren zich kunnen vasthouden. Een andere mogelijkheid is het aanbrengen van vleermuiskasten aan de kopse gevels van de nieuwe huisjes. Aanbevolen wordt om bij de voorziening minimaal uit te gaan van een tiental locaties. Beter zou zijn om alle huisjes die de juiste expositie hebben te voorzien van een verblijfplaats.

Daarnaast wordt geadviseerd het bosachtige karakter van het gebied met wat open plekken en een gevarieerd boombestand intact te laten. Met de aanplant van bloeiende struiken en bomen (Lijsterbes, Meidoorn, Sleedoorn, Drents krentenboompje) kan de functie van het gebied nog worden versterkt.

Advisering Alpenwatersalamander

De Alpenwatersalamander komt voor in de (kunstmatige) vijvers op het terrein. Deze vijvers worden als voortplantingsplaats gebruikt. Het behoud van de vijvers, waarbij mogelijk iets meer openheid rondom de vijver is in eerste instantie essentieel voor deze soort. Hiervoor adviseren wij een beheerplan op te stellen, wat ook ziet op de waterkwaliteit (oppompen van grondwater is mogelijk een optie).

Naast de voortplantingswateren is de soort ook afhankelijk van voldoende overwinteringsmogelijkheden. De soort overwintert in de omgeving van de voortplantingswateren onder boomstronken, onder de grond in gaten en holen, in takkenhopen e.d. Het is dus zaak om rondom de vijvers dergelijk biotoop te handhaven of aan te leggen. Dit kan worden opgenomen in het ontwerp van het park. Niet alle oevers van de vijvers hoeven optimaal te zijn voor de soort, maar per vijver adviseren wij om in de nabijheid ervan (binnen tien meter) voorzieningen te maken voor winterverblijf. Dit kan

gerealiseerd worden door plaatsing van stobbenranden of constructies van bijvoorbeeld dakpannen, stammen of takkenhopen.

7. INRICHTINGSPLAN EN ONTWERP

Wij adviseren om de aanbevelingen uit hoofdstuk 6 ten aanzien van vleermuizen op te nemen in ontwerptekeningen van de huisjes. Daarnaast adviseren wij om in het landschappelijk ontwerp op te nemen waar de inrichtingsmaatregelen voor Grote bosmuis en Alpenwatersalamander op locatie zijn aangegeven. Daarbij is het noodzakelijk het oppervlak te berekenen. Daarnaast adviseren wij om in het kader van de natuurmaatregelen een beheerplan op te stellen. Tenslotte adviseren wij om een ontwerp te laten maken van de vleermuiskelder.

8. OVERIGE AANDACHTSPUNTEN

De maatregelen die voorgesteld worden dienen met de provincie Drenthe te worden overlegd in het kader van een eventueel noodzakelijke ontheffingsaanvraag. Voor de aanleg van voorzieningen en de aanpassingen van het terrein in deze zin dient een Werkprotocol opgesteld te worden om overtredingen van de Wet natuurbescherming.

Aanvullend onderzoek vleermuizen, Buizerd en Alpenwatersalamander in verband met herinrichting recreatiegebied Bosweg 2 te Gasselte

Opdrachtgever De Groene Briljant B.V.
Referentie Krijn, M. 2020. Aanvullend onderzoek vleermuizen, Buizerd en Alpenwatersalamander in verband met herinrichting recreatiegebied Bosweg 2 te Gasselte. A&W-notitie 3255#4. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Projectcode 3255gas
Status definitief
Datum 9 januari 2020
Projectleider M. Krijn
Autorisatie R. Strijkstra

Inhoud

1. Inleiding
2. Methode aanvullend onderzoek
3. Resultaten
4. Effectbeoordeling
5. Conclusies
Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2, 9269 TZ Feanwâlden

tel. 0511 – 474764

email: info@altwym.nl

website: www.altwym.nl

Figuur 1. Overzicht van het plangebied.

1. Inleiding

In verband met de herinrichting van het recreatieterrein aan de bosweg 2 te Gasselte is in 2013 een ecologische beoordeling uitgevoerd om de plannen te toetsen aan de vigerende natuurwetgeving (Lindenholz 2013a). Naar aanleiding daarvan is aanvullend onderzoek uitgevoerd (Lindenholz 2013b). Na deze onderzoeken heeft het project een tijd stil gelegen, waarna het in 2018 weer is opgepakt. Ecogroen concludeerde in 2018 dat het eerder uitgevoerde onderzoek inmiddels verouderd was en heeft gedeeltelijk nieuw veldonderzoek uitgevoerd. Geconcludeerd werd dat aanvullend onderzoek naar Alpenwatersalamander, broedvogels met jaarrond beschermde nesten en vleermuizen noodzakelijk was (Voor Grote bosmuis en Eekhoorn volstond het in 2013 en 2018 uitgevoerde onderzoek).

In de winter van 2018-2019 zijn werkzaamheden uitgevoerd waarbij bovenstaande natuurwaarden mogelijk zijn aangetast. Bij de verdere aanpak wil de initiatiefnemer rekening houden met de natuurwaarden die nog aanwezig zijn en, waar mogelijk, met die er waren voor aanvang van de werkzaamheden.

Om deze reden heeft De Groene Briljant bv. aan Altenburg & Wymenga gevraagd aanvullend onderzoek uit te voeren naar de huidige functies die het plangebied heeft voor bovengenoemde soort(groep)en. In deze notitie presenteren wij de resultaten van het onderzoek en worden de resultaten in het licht van de plannen beoordeeld volgens de ecologische wet- en regelgeving.

In hoofdstuk 2 van dit rapport is de methodiek van de uitgevoerde onderzoeken opgenomen. Hoofdstuk 3 bevat de resultaten van de onderzoeken en in hoofdstuk 4 is de effectbeoordeling van de beoogde sloop op de aanwezige natuurwaarden gedaan. In hoofdstuk 5 zijn de conclusies van hoofdstuk 4 samengevat.

Altenburg & Wymenga presenteert in dit rapport de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het ecologisch onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Methode aanvullend onderzoek

Vleermuisonderzoek

Om te bepalen op welke wijze vleermuizen gebruik maken van het plangebied en de omgeving, is nachtelijk vleermuisonderzoek uitgevoerd. Vleermuisonderzoek dient plaats te vinden volgens het Vleermuisprotocol 2017 (ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus). Daarin is vastgelegd hoe vleermuisonderzoek aan foerageergebied, verblijfplaatsen en vliegroutes dient plaats te vinden om tot uitspraken te kunnen komen die stand houden in juridische procedures. Bij vleermuisonderzoek moet rekening worden gehouden met een aantal veldbezoeken die gespreid in het jaar moeten plaatsvinden.

Volgens verspreidingsgegevens komen verschillende vleermuissoorten voor in de omgeving van het plangebied. Deze zijn: Baardvleermuis, Brandt's vleermuis, Franjestaart, Gewone grootoorvleermuis, Watervleermuis, Meervleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis, Ruige

dwergvleermuis en Gewone dwergvleermuis (NDFP, Vos 2010). Een deel van de bovengenoemde soorten maakt mogelijk gebruik van het plangebied.

Uitgaande van de te verwachten soorten, zijn hier twee veldbezoeken aan kraam- en/of zomerverblijfplaatsen tijdens het voorjaar/zomer uitgevoerd. Daarnaast zijn twee veldbezoeken aan balts-/paarverblijfplaatsen tijdens nazomer/herfst uitgevoerd. In tabel 1 is een overzicht gegeven van de onderzoeksinspanning en weeromstandigheden.

Het plangebied is tijdens de veldbezoeken 's nachts onderzocht met behulp van batdetectoren van het type Petterson D240x (heterodyne/time expansion) en opnamerecorders van het type Roland R-05.

Tabel 1. Overzicht van de onderzoeksinspanning en de weersomstandigheden tijdens het vleermuisonderzoek.

Datum	Periode	Doel	Weersomstandigheden
20 juni 2019	Avondbezoek	Zomer-/kraamverblijfplaats vleermuizen	Temp ± 18°C, droog Windkracht 1, bewolkt
14 juli 2019	Ochtendbezoek	Zomer-/kraamverblijfplaats vleermuizen	Temp ± 15°C, droog Windkracht 1, bewolkt
4 juli - 15 juli	Continu (batlogger)	Zomer-/kraamverblijfplaats vleermuizen	
4 september 2019	Avondbezoek	Balts-/paarverblijfplaatsen vleermuizen	Temp ± 12°C, droog Windkracht 2, geen bewolking
30 september 2019	Avondbezoek	Balts-/paarverblijfplaatsen vleermuizen	Temp ± 12°C, motregen, Windkracht 1, licht bewolkt

De veldbezoeken zijn aangevuld met waarnemingen van twee batloggers. De locatie van deze loggers zijn weergegeven in tabel 2. De gebruikte batloggers zijn van het type Batlogger C.

Tabel 2. Locatie van de batloggers

Batlogger	X-coördinaten	Y-coördinaten
C2:1307	+52.9749	+6.7699
C3:1308	+52.9761	+6.7708

Onderzoek jaarrond beschermde nestplaatsen

Tijdens het broedseizoen is een veldbezoek aan het gebied gebracht om na te gaan of er jaarrond beschermde nestplaatsen binnen het plangebied in gebruik waren. Dit veldbezoek heeft plaatsgevonden op 27 maart 2019. De temperatuur was deze dag ongeveer 8 °C en het was droog met een windkracht 2 (W). Het was vrijwel geheel bewolkt.

Onderzoek Alpenwatersalamander

Om te bepalen of de Alpenwatersalamander voorkomt in het plangebied is in de zomerperiode met een schepnet geïnventariseerd of er exemplaren aanwezig waren in de poelen en de omgeving van de poelen binnen het plangebied.

Gevangen exemplaren werden gedetermineerd en er werd aangegeven of het juveniele of adulte salamanders betrof. In tabel 3 is een overzicht gegeven van de onderzoeksinspanning en weeromstandigheden.

Tabel 3. Overzicht van de onderzoeksinspanning en de weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar Alpenwatersalamander

Datum	Periode	Doel	Weersomstandigheden
15 juli 2019	Middag	Alpenwatersalamander	Temp ± 15 °C, droog, windkracht 3 NW, geheel bewolkt.
27 augustus 2019	Middag	Alpenwatersalamander	Temp ± 27 °C, droog, windkracht 1 O, onbewolkt

3. Resultaten

De resultaten van het aanvullende onderzoek worden hieronder per soortgroep behandeld.

Vleermuizen

Tijdens de onderzoeksperiode zijn de volgende vleermuissoorten waargenomen: Gewone dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Beard-/Brandt's vleermuis, Meervleermuis, Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis.

Tijdens de veldbezoeken in de zomer van 2019 zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Wel werden bij de bezoeken foeragerende vleermuizen waargenomen. Voor het motelgebouw foerageerde een Gewone grootoorvleermuis. Daarnaast zijn verspreid over het plangebied 5-10 foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Tijdens het najaarsonderzoek zijn op basis van gedrag (heen en weer vliegend en baltsroepend) vier territoria vastgesteld van Gewone dwergvleermuis. Voor Gewone dwergvleermuis geldt dat de soort territoriaal is en met name vliegend balst. De exacte locatie van de verblijfplaats ligt daarom in de nabije omgeving van waar de baltsende individuen worden waargenomen. Door de resultaten van de veldbezoeken te combineren kan het territorium worden vastgesteld, en kan worden ingeschat waar de verblijfplaats zich ongeveer bevindt. De vastgestelde territoria zijn weergegeven in figuur 2. Uit deze figuur volgt dat de dieren van de territoria direct ten westen en direct ten noorden van het motelgebouw zeer waarschijnlijk hun verblijfplaats hebben in het gebouw. Voor de territoria in het noordoosten en westen van het plangebied is dit waarschijnlijk niet het geval. Deze dieren hebben hun verblijfplaats mogelijk in een boom in de omgeving van het territorium.

Figuur 2. Waarnemingslocaties van Beard-/ Brandt'svleermuis (blauw) en territoria van baltsende Gewone dwergvleermuis (rood) (Bron: JM Ecologie).

Ook zijn tijdens het najaarsonderzoek meerdere foeragerende Baard/Brandt's vleermuizen waargenomen. Deze waarnemingen zijn ook weergegeven in figuur 2. In de paarperiode verplaatsen soorten van het geslacht *Myotis*, waar Baard-/Brandt's vleermuis ook toe behoren, zich van de zomerverblijfplaatsen naar plaatsen waar ze overwinteren. Het is goed mogelijk dat deze dieren overwinteren in de kelder van het gebouw, mede door de waarnemingen in 2018 van overwinterende Gewone dwergvleermuis en Gewone grootoorvleermuis op die locatie (Ecogroen 2018).

De twee batloggers hebben in samen ruim 22.000 opnamen gemaakt. Bij wijze van steekproef zijn de batloggerdata van locatie C3 van 7 juli 2019 geanalyseerd. Hieruit bleek dat er ruim 1.100 keer een Gewone dwergvleermuis is opgenomen. Daarnaast is drie keer een Meervleermuis opgenomen, één Ruige dwergvleermuis en één Watervleermuis. De rest van de data van batlogger C3 en de data van batlogger C2 zijn niet geanalyseerd.

Jaarrond beschermde nestplaatsen

In 2018 zijn twee mogelijke nesten van Buizerd waargenomen (Ecogroen 2018). Tijdens het veldbezoek op 27 maart 2019 werden geen jaarrond beschermde nestplaatsen aangetroffen. Aan de oostzijde van het plangebied werd een nest aangetroffen. Het nest was niet bezet en op basis van expert judgement is vastgesteld dat het om een oud nest van een Zwarte kraai bleek te gaan.

Alpenwatersalamander

Bij het eerste veldbezoek werden geen Alpenwatersalamanders aangetroffen. Wel werden in de zuidoostelijke poel meerdere exemplaren van Kleine watersalamander en larven van Groene kikker aangetroffen. Bij het tweede bezoek zijn op verschillende plekken exemplaren van de Alpenwatersalamander aangetroffen. De resultaten zijn weergegeven in figuur 3. In de grote poel aan de zuidoostkant van het plangebied werd een juveniele Alpenwatersalamander en enkele larven gevonden. Daarnaast zijn veel Kleine watersalamanders en larven van Groene kikker gevonden in deze poel. In de westelijke poel in het beboste gebied zijn meerdere volwassen Alpenwatersalamanders aangetroffen. Deze poel staat via duikers in verbinding met de andere wateren in het beboste gebied. In één aansluitende poel werd nog een larve van Alpenwatersalamander gevonden. Alle poelen binnen het plangebied werden geschikt bevonden voor de soort, vanwege de beschaduwde ligging, de goede waterkwaliteit en de afwezigheid van roofvissen.

Overige waarnemingen

Tijdens het vleermuisonderzoek werden ook Reeën waargenomen. Op 20 juni werd één exemplaar waargenomen en op 14 juni werden een moeder met jong gezien. Op 14 juni werd ook een passerende Eekhoorn waargenomen. De eekhoornnesten die in 2018 door Ecogroen zijn aangetroffen, zijn in 2019 niet meer waargenomen.

Figuur 3. Waarnemingslocaties van Alpenwatersalamander binnen het plangebied.

4. Effectbeoordeling

Vleermuizen

Er zijn tijdens het vleermuisonderzoek vier baltsterritoria van Gewone dwergvleermuis vastgesteld. Van twee territoria kan worden geconcludeerd dat deze zeer waarschijnlijk gebonden zijn aan het motelgebouw. Door de sloop van het motelgebouw worden dus twee balts/paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis aangetast. In dat geval is er een knelpunt met de Wet natuurbescherming en dient een ontheffing te worden aangevraagd.

Zomer en/of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen zijn in 2019 niet aangetroffen. Wel zijn in de zomerperiode voorbijvliegende en/of foeragerende vleermuizen waargenomen met de batloggers. Hoewel deze opnamen niet veel zeggen over het aantal individuele vleermuizen dat is waargenomen, is dit wel een indicatie voor het aantal soorten dat gebruik maakt van het plangebied en de intensiteit waarmee ze dit doen. Op basis van het aantal opnamen en de waarnemingen tijdens het vleermuisonderzoek kan geconcludeerd worden dat er veel vleermuisactiviteit is binnen het plangebied en dat er in ieder geval zes verschillende vleermuissoorten gebruik maken van het plangebied.

In het plangebied zijn ook minder algemeen voorkomende vleermuissoorten aangetroffen zoals de Baard/Brandt'svleermuis. Deze soort maakt dikwijls gebruik van kelders als overwinteringsplaats. In 2018 is de kelder onder het motelgebouw onderzocht op overwinterende vleermuizen. Daarbij is een overwinterende Gewone dwergvleermuis en een Gewone grootvleermuis waargenomen (Ecogroen 2018). Om bovenstaande redenen kan

geconcludeerd worden dat de kelder onder het motelgebouw van belang is als vleermuisverblijfplaats. Indien de kelder door de plannen wordt aangetast, ontstaat een knelpunt met de Wet natuurbescherming.

Omdat er veel vleermuisactiviteit binnen het plangebied is vastgesteld en er veel verschillende soorten zijn waargenomen, kan gesteld worden dat het plangebied van belang is als foerageergebied voor vleermuizen. Vanwege dit belang is er een gerede kans dat er door de sloop van gebouwen in de winter van 2018-2019 ook verblijfplaatsen van vleermuizen zijn aangetast.

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Er zijn geen jaarrond beschermde nestplaatsen aangetroffen. Eventuele bomenkap zal daarom niet leiden tot aantasting van jaarrond beschermde nestplaatsen. Er is geen knelpunt met de Wet natuurbescherming. Ten aanzien van alle broedvogels geldt wel dat er buiten het broedseizoen gewerkt dient te worden.

Alpenwatersalamander

Binnen een aantal poelen in het plangebied is de Alpenwatersalamander aangetroffen. De poelen staan onderling in verbinding en zijn geschikt voor de soort. Daarmee kan de soort in principe in en rond alle poelen van het plangebied voorkomen. Indien de poelen en de omgeving daarvan door de plannen worden aangetast, ontstaat er een knelpunt met de Wet natuurbescherming en dient een ontheffing te worden aangevraagd.

5. Conclusie

Het is niet uitgesloten dat er voor aanvang van de werkzaamheden in 2018-2019 verblijfplaatsen, leefgebied en/of nesten aanwezig waren van beschermde diergroepen. De werkzaamheden die zijn uitgevoerd, kunnen deze verblijfplaatsen, leefgebied en/of nesten hebben aangetast. Dit geldt voor de Alpenwatersalamander, Eekhoorn, nestplaatsen van Buizerd, de Grote Bosmuis en verblijfplaatsen van vleermuizen.

In de huidige situatie worden het motelgebouw en de onderliggende kelder gebruikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Indien deze worden aangetast is er een knelpunt met de Wet natuurbescherming. De poelen in het plangebied zijn geschikt voor de Alpenwatersalamander. Indien ook deze door de plannen worden aangetast is er een knelpunt met de Wet natuurbescherming.

Literatuur

- Vos, S. 2010 Verspreidingsatlas van de zoogdieren van Drenthe. Werkatlas sept. 2010.
- Lindenholtz J.G. (2013a). Ecologisch onderzoek Gasselternveld. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving. Conceptrapport 13-224. EcoGroen Advies BV, Zwolle.
- Lindenholtz J.G. (2013b). Vleermuizenonderzoek locatie 3 Motel, Gasselternveld. Conceptrapport 13-224A. EcoGroen Advies BV, Zwolle.
- Strijkstra, R.J. 2019. Brief Advies Gasselte, d.d. 11 april 2019.
- Ecogroen 2018. Samenvatting recreatiegebied motel bosweg Gasselte_141218def

Websites

- NDFF

Activiteitenplan ontheffingsaanvraag herinrichting recreatieterrein Bosweg 2 te Gasselte

Initiatiefnemer MI Vastgoed Ontwikkeling BV.
Referentie Krijn, M 2019. Activiteitenplan ontheffingsaanvraag herinrichting
recreatieterrein Bosweg 2 te Gasselte. A&W-notitie 3255#5. Altenburg &
Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Projectcode 3255gas
Status Definitief
Datum 20 januari 2020
Projectleider M. Krijn
Autorisatie R. Strijkstra

Inhoud

1. Inleiding
2. Beschrijving van het plangebied
3. Verspreiding en staat van instandhouding beschermde soorten
4. Belang van het plangebied voor beschermde soorten
5. De plannen
6. Effecten
7. Alternatieven
8. Mitigerende maatregelen
9. Compenserende maatregelen
10. Aanvullende maatregelen ten behoeve van verhoging van de natuurwaarden
11. Wettelijk belang
12. Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2
9269 TZ Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

1. Inleiding

MI Vastgoed Ontwikkeling BV is voornemens het recreatieterrein aan de Bosweg 2 te Gasselte te gaan herinrichten. In de bebouwing van het terrein zijn verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Tevens zijn de poelen in het terrein onderdeel van het leefgebied van de Alpenwatersalamander. Van beide soorten worden verblijfplaatsen door de plannen aangetast. Daarmee is er een knelpunt met de Wet natuurbescherming. Om die reden vraagt de initiatiefnemer voor het aantasten van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van Alpenwatersalamander en voor het aantasten van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van enkele vleermuissoorten een ontheffing aan van de Wet natuurbescherming. Onderhavige notitie functioneert als een Activiteitenplan bij de aanvraag van de ontheffing voor het aantasten van voorgenoemde natuurwaarden.

2. Beschrijving van het plangebied

Figuur 1. ligging van het plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Bosweg 2 te Gasselte (zie figuur 1). Binnen het plangebied staat een aantal recreatiewoningen en een motelgebouw. De recreatiewoningen zijn in de winter van 2018-2019 gesloopt. De westelijke helft van het plangebied bestaat uit gemengd loof/naaldbos. Daartussen ligt een aantal poelen met helder, stilstaand water.

3. Verspreiding en staat van instandhouding beschermde soorten

3.1 Verspreiding en staat van instandhouding Gewone dwergvleermuis

De Gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland. De soort komt vooral voor in de bebouwde omgeving en heeft zijn verblijfplaatsen dan ook vaak in gebouwen. Verblijfplaatsen zijn te vinden in spouwmuren, onder dakpannen en spleten in muren (BIJ12 2017). Gezien de aanwezigheid van voldoende landschapselementen in het plangebied in de vorm van gebouwen, bomenrijen en watergangen wordt het plangebied en de omgeving daarvan als geschikt leefgebied voor de Gewone dwergvleermuis geacht. Uit verspreidingsgegevens (Vos 2010, NDFF) blijkt dat de Gewone dwergvleermuis een algemene soort in Gasselte en de omgeving daarvan is. Ook bij vleermuisonderzoek uitgevoerd door A&W in het plangebied en omgeving worden vrijwel altijd Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Dit geeft aan dat de Gewone dwergvleermuis hier in grote aantallen voorkomt en dat de exemplaren in het plangebied deel uitmaken van een grote populatie. De staat van instandhouding van de Gewone dwergvleermuis in het plangebied en de omgeving daarvan is daarom gunstig te noemen. Ook de landelijke staat van instandhouding van de Gewone dwergvleermuis is gunstig (Broekmeyer et al. 2015).

3.2 Verspreiding en staat van instandhouding Gewone grootoorvleermuis

De Gewone grootoorvleermuis komt verspreid in Nederland voor, maar nergens in grote aantallen (Kennisdokument Gewone grootoorvleermuis, BIJ12). De Gewone grootoorvleermuis is sterk gebonden aan kleinschalige landschappen en bosgebieden. Deze zijn binnen het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied aanwezig, waardoor het plangebied geschikt geacht wordt voor de soort. Uit verspreidingsgegevens blijkt dat de soort in lage aantallen voorkomt in en rondom het plangebied (NDFF, Vos 2010). Daarnaast is de soort ook in het plangebied waargenomen (Krijn 2020, bijlage 2).

Het aantal gewone grootoorvleermuizen in Nederland wordt geschat op minimaal 5.000 tot 7.500 dieren (Kennisdokument Gewone grootoorvleermuis, BIJ12). Er is sprake van een stabiele trend. De staat van instandhouding in het plangebied is daarom gunstig te noemen.

3.3 Verspreiding en staat van instandhouding Alpenwatersalamander

Het verspreidingsgebied van de Alpenwatersalamander in Nederland ligt vooral in Limburg en Noord-Brabant. Daarnaast komt de soort ook voor in Zeeuws-Vlaanderen, rondom Nijmegen en in Drenthe. Door uitzettingen is de soort ook op de Veluwe, Utrechtse heuvelrug en het Gooi te vinden (van Delft *et al.* 2018; verspreidingsatlas.nl).

Binnen Drenthe zijn twee grote populaties aanwezig: een ten zuiden van Assen en een rond Orvelte (van Uchelen 2010). Mogelijk staan deze populaties met elkaar in verbinding. Daarnaast zijn losse waarnemingen in de Provincie, die waarschijnlijk uitzettingen betreffen. De waarnemingen in het plangebied lijken tamelijk geïsoleerd te zijn. Het is niet bekend of er uitwisseling plaatsvindt met andere populaties in Drenthe.

De Alpenwatersalamander heeft een voorkeur voor koele en vochtige habitats in bosgebieden en kleinschalige landschappen. Het voortplantingswater dient niet snel stromend en vrij van vis te zijn. In het plangebied zijn bos en poelen aanwezig die aan de habitateisen van de Alpenwatersalamander voldoen. Tijdens het aanvullend onderzoek is de soort ook aangetroffen in het plangebied (Krijn 2020, bijlage 2).

De trend van de Alpenwatersalamander over de periode 2002-2012 laat een matige toename zien (Nederlands soortenregister). Gezien de verspreiding en de populatietrend kan de staat van instandhouding in het plangebied als gunstig worden beschouwd.

4. Belang van het plangebied voor beschermde soorten

4.1 Belang plangebied voor Gewone dwergvleermuis

De Gewone dwergvleermuis heeft een netwerk van verblijfplaatsen voor verschillende functies nodig. Ook moet er voldoende foerageergebied in de omgeving aanwezig zijn dat vanuit de verblijfplaats bereikbaar is. Vanwege verschillende weersomstandigheden (windrichting/kracht etc.) heeft de Gewone dwergvleermuis meerdere foerageergebieden en vliegroutes om deze te bereiken.

Het plangebied omvat voor Gewone dwergvleermuizen als relevante structuren een voormalig motel en bomen. Het belang dat het plangebied voor de Gewone dwergvleermuis heeft, is de aanwezigheid van verblijfplaatsen, foerageergebied en mogelijk vliegroutes. Uit het aanvullend onderzoek bleek dat er vier balts-/paarverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis in het plangebied aanwezig zijn. In de kelder van het voormalig motelgebouw werd een overwinterende Gewone dwergvleermuis waargenomen (Krijn 2020, bijlage 2).

De balts-/paarverblijfplaatsen worden gebruikt door één mannetje en enkele vrouwtjes. De mannetjes van de Gewone dwergvleermuis bezetten hun balts-/paarverblijfplaats vaak vanaf de voorafgaande zomer. Ook kan een balts-/paarverblijfplaats als winterverblijfplaats worden gebruikt (Kennisdokument Gewone dwergvleermuis BIJ12 2017). Door de sloop van het motel gaan deze verblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis verloren. Hierbij wordt echter slechts een klein deel van de populatie aangetast. De gunstige staat van instandhouding van de Gewone dwergvleermuis wordt door de sloop niet in gevaar gebracht. Ook zal het aantasten van de verblijfplaatsen worden gecompenseerd. Door de ingreep vindt er geen aantasting plaats van vliegroutes en/of foerageergebied van deze soort.

4.2 Belang plangebied voor Gewone grootoorvleermuis

De Gewone grootoorvleermuis is een standvleermuis die vaak in de directe nabijheid van zijn zomerverblijfplaatsen overwintert. Hij foerageert in bosgebieden met een goede opgaande vegetatie. Hangplekken van de Gewone grootoorvleermuis bevinden zich dikwijls in holle boomstammen of kerkzolders. De soort overwintert in kelders van gebouwen, groeven grotten of bij uitzondering ook wel in holle bomen.

Het belang dat het plangebied voor de Gewone grootoorvleermuis heeft, is de aanwezigheid van verblijfplaatsen, foerageergebied en mogelijk vliegroutes.

In het bosgebied kunnen in holle boomstammen verblijfplaatsen aanwezig zijn. De kelder van het voormalig motelgebouw is geschikt als winterverblijfplaats. Tijdens het aanvullend onderzoek in 2018 is een overwinterende Gewone grootoorvleermuis waargenomen in de kelder (Krijn 2019).

Bomen die mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats worden door de plannen niet aangetast. Ook de kelder wordt door de plannen niet aangetast. De werkzaamheden worden zodanig uitgevoerd dat de kelder te allen tijde beschikbaar blijft voor vleermuizen.

4.3 Belang plangebied voor Alpenwatersalamander

De aanwezige poelen in het plangebied zijn geschikt als voortplantingswater voor de Alpenwatersalamander. Dit wordt onderschreven door de waarnemingen van larven en juveniele exemplaren die in 2019 zijn gedaan (Krijn 2020, bijlage 2).

Buiten de broedperiode kan het plangebied worden gebruikt als zomerbiotoop voor de soort. Het plangebied ligt in een beschaduwde bosgebied met voldoende vochtige plekken en beschutting in de vorm van struweel en een strooisellaag.

In de winterperiode kunnen ook overwinteringsplekken in het plangebied aanwezig zijn. Dit zijn vochtige en vorstvrije plekken, zoals onder stenen, houtwallen en holten, in de buurt (<1 kilometer) van water).

5. De plannen

De initiatiefnemer is voornemens het recreatieterrein te herinrichten. Deze herinrichting houdt in dat de bestaande recreatiewoningen gesloopt worden en hier nieuwbouw voor in de plaats komt.

In de winter van 2018-2019 zijn werkzaamheden in het terrein uitgevoerd. In deze periode zijn 8 geschakelde blokken met in totaal 43 recreatiewoningen gesloopt en is ondergroei verwijderd. Daarmee zijn mogelijk vaste verblijfplaatsen van beschermde soorten aangetast. Naar aanleiding daarvan heeft een aantal overleggen plaatsgevonden met de Provincie Drenthe over het vervolg. Afgesproken is dat er met de inrichting (zie H.8) ook rekening gehouden wordt met soorten die (mogelijk) voor deze werkzaamheden aanwezig waren.

Het motelgebouw is nog niet gesloopt. De sloop van het motelgebouw is ook onderdeel van de plannen. Op deze locatie komen twee nieuwe recreatiewoningen. De kelder van het oude motelgebouw blijft wel behouden (zie H.8)

Figuur 2. Concept inrichtingsvoorstel Bosweg 2 te Gasselte (bron: KR8 architecten)

De inrichtingsplannen zijn weergegeven in de concept inrichtingstekening in figuur 2. Er worden in totaal 70 recreatiewoningen gebouwd. Dit zijn zelfstandige woningen (2 laags) variërend in grootte ten behoeve van 4 t/m 16 personen. De gemiddelde grootte van een woning bedraagt ca. 105 m². Daarnaast komt er een hotel/restaurant met faciliteiten ter grootte van ca 2.500 m².

Als onderdeel van de plannen is er bomenkap nodig. Deze bomenkap is erop gericht om de woningen op een duurzame manier te voorzien van zonne-energie. Daarnaast is in de naaldbomen de letterzetter geconstateerd; dit kan voor extra kap van bomen zorgen. In het bosgebied wordt de bestaande diversiteit aan flora waar mogelijk gehandhaafd, evenals de diversiteit aan loof- en naaldbomen. Met name loofbomen worden gehandhaafd in verband met verminderde kwaliteit van de bestaande naaldbomen. Het bosgebied als geheel blijft daardoor behouden. Bomen die geschikt bevonden worden als vleermuisverblijfplaats zullen niet worden gekapt.

De aanwezige poelen blijven behouden en staan in de huidige situatie op veel plekken met elkaar in verbinding. Aan de oostkant van het plangebied wordt een nieuwe pool aangelegd. De pool gelegen tegen de Bosweg wordt vergroot. Daarnaast wordt een nieuwe waterpartij bij het hotel aangelegd.

6. Effecten

6.1 Effecten op Gewone dwergvleermuis

Door de sloop van het voormalig motelgebouw gaan twee balts-/paarverblijfplaatsen van de Gewone Dwergvleermuis verloren. Daarnaast kunnen gedurende de werkzaamheden de winterverblijfplaats in de kelder en overige verblijfplaatsen verstoord worden. Bomen die geschikt zijn voor vleermuizen worden gespaard (zie H. 8) zodat verblijfplaatsen in bomen niet fysiek aangetast worden. Bovendien wordt met de werkzaamheden rekening gehouden met de kwetsbare periodes van vleermuizen in relatie tot hun verblijfplaatsen.

6.2 Effecten op Gewone grootoorvleermuis

Door de werkzaamheden vindt mogelijk verstoring plaats op de aanwezige winterverblijfplaats in de kelder. Deze verstoring is tijdelijk van aard. Daarnaast wordt rekening gehouden met de kwetsbare periodes van de Gewone grootoorvleermuis.

6.3 Effecten op Alpenwatersalamander

Door het vergraven van de poelen kunnen vaste verblijfplaatsen van de Alpenwatersalamander worden aangetast. Het gaat daarbij om een tijdelijke aantasting van voortplantingsbiotoop. Deze aantasting is tijdelijk van aard. Na de werkzaamheden worden de poelen weer geschikt gemaakt als voortplantingsbiotoop voor Alpenwatersalamander. Daarnaast kunnen tijdens de werkzaamheden overwinteringsbiotopen worden aangetast. Ook hiervoor geldt dat de aantasting tijdelijk van aard is. Na de werkzaamheden worden er weer geschikte overwinteringsbiotopen voor de Alpenwatersalamander gerealiseerd. Er wordt tijdens de werkzaamheden rekening gehouden met de kwetsbare periode van de Alpenwatersalamander (zie H. 8).

7. Alternatieven

De herinrichting is locatiespecifiek, waardoor er geen alternatieven mogelijk zijn. Het behouden van het plangebied in de huidige staat is ongewenst, omdat dit leidt tot leegstand.

8. Mitigerende maatregelen

De mitigerende maatregelen zijn voor een deel uitgewerkt in Strijkstra 2019 (bijlage 1). Hieronder zijn de maatregelen per soortgroep weergegeven.

Vleermuizen

De aanwezigheid van vleermuizen in het terrein is abundant. De kelder van het motel doet dienst als winterverblijfplaats voor Gewone dwergvleermuis en Gewone grootoorvleermuis. Daarnaast zijn tijdens het aanvullend onderzoek de minder algemene Baard/Brandt'svleermuis aangetroffen. Deze soort maakt dikwijls gebruik van kelders als overwinteringsplaats. Vanwege het belang van de kelder als (potentiële) winterverblijfplaats, zal deze behouden blijven.

De verdwenen huisjes waren zeker in de vervallen staat waarin ze zich bevonden geschikt als zomer- en baltsverblijf, en mogelijk als winterverblijf. In de gekapte bomen schatten wij de kans op aantasting van verblijfplaatsen niet hoog, maar het kan door ons ook niet worden uitgesloten.

Op basis van deze bevindingen worden de volgende mitigerende maatregelen ten aanzien van vleermuizen getroffen:

De kelder als verblijfplaats behouden

Op dit moment is de kelder zeer geschikt door de diepte, de buffering van de temperatuur, de mogelijkheden om weg te kruipen. Vanwege het belang van de kelder als winterverblijfplaats zal deze behouden blijven. Daarnaast wordt deze zodanig ingericht dat deze optimaal geschikt is voor vleermuizen. Dit houdt het volgende in:

- Aan de binnenzijde van de kelder komt een constructie om de nieuwbouw te ondersteunen. De constructie wordt gemaakt van een ruw materiaal, zodat houvast voor vleermuizen ontstaat. Voor deze constructie wordt een voorzetmuur geplaatst zodat er schuilplekken voor vleermuizen ontstaan. Ook op andere plekken in de kelder worden dergelijke schuilplekken gerealiseerd.
- Wanneer het motelgebouw gesloopt wordt, zal de kelder met een flinke laag grond (minimaal 50 centimeter) bedekt moeten zijn als. Dit zal de kelder vorstvrij kunnen houden. Daarnaast is mogelijk verstandig om de vloer van de kelder te breken om vocht te laten optrekken.
- De invliegopeningen voor vleermuizen blijven behouden.
- De kelder blijft zowel tijdens als na de werkzaamheden te allen tijde bereikbaar voor vleermuizen

De inrichting van de kelder zal indien mogelijk worden gerealiseerd met medewerking van de VLED.

Geen bomen kappen die geschikt zijn als vleermuisverblijfplaats

Eventuele bomenkap vindt alleen plaats ten behoeve van positionering van de nieuw te bouwen huisjes. Bomen die potentieel geschikt zijn als vleermuisverblijfplaats zullen worden gespaard. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een kapplan opgesteld. De te kappen bomen zullen vooraf geïnspecteerd worden door een ter zake kundig ecooloog.

Werken buiten de kwetsbare periode

Voor alle soorten geldt dat er buiten de kwetsbare periodes wordt gewerkt. Dat houdt in dat de werkzaamheden in de kelder buiten de winterrust van vleermuizen plaatsvinden. Ook in de zomerperiode wordt rekening gehouden met mogelijk aanwezige vleermuizen, door de werkzaamheden te faseren, en door versturende werkzaamheden niet in de kelder uit te voeren. De sloop van het oude motelgebouw zal in principe buiten de baltsperiode van de Gewone dwergvleermuis plaatsvinden. Indien dit niet mogelijk is, wordt het voormalig motelgebouw vooraf ongeschikt gemaakt. Ook hierbij wordt rekening gehouden met de functionaliteit van de kelder, door zodanig te werken dat de structuur, het klimaat en de toegang van de kelder intact blijven. In een EWP wordt dit nader uitgewerkt in samenwerking met een sloper en een constructeur.

Alpenwatersalamander

De poelen die als voortplantingsplaats worden gebruikt blijven behouden. Mogelijk worden deze op plekken wel vergraven en met elkaar verbonden. Daarnaast wordt een beheerplan opgesteld om de waterkwaliteit van de poelen te behouden.

Niet alle oevers van de vijvers hoeven optimaal te zijn voor de soort, maar per vijver worden in de nabijheid (binnen tien meter) voorzieningen gemaakt voor winterverblijf. Dit kan gerealiseerd worden door plaatsing van stobbenranden of constructies van bijvoorbeeld dakpannen, stammen of takkenhopen.

Het vergraven van de poelen vindt plaats buiten de voortplantingsperiode van de Alpenwatersalamander en overwinteringsplaatsen worden in de winterrust van Alpenwatersalamander niet aangetast. In een EWP wordt dit nader uitgewerkt.

9. Compenserende maatregelen

Vleermuizen

Tijdelijke balts-/paarverblijfplaatsen aanbieden

Door de sloop van het motelgebouw gaan er twee balts-/paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis verloren. Om dit te compenseren worden er acht vleermuiskasten opgehangen in het plangebied. Hiervoor wordt een separaat compensatieplan opgesteld. De kasten zullen conform de eisen uit het kennisdocument Gewone dwergvleermuis van BIJ12 worden geplaatst.

Permanente verblijfplaatsen aanbieden in de nieuwe huisjes

Ter vervanging van mogelijk verloren gegane verblijfplaatsen in gekapte bomen of gesloopte huisjes en de twee balts-/paarverblijfplaatsen in het motelgebouw zal in de nieuwe huisjes die geschikt zijn voor vleermuizen wat betreft ligging en windrichting, in de kopgevels een smalle ruimte achter de gevelbeplating worden gemaakt waar vleermuizen in de zomer zouden kunnen verblijven. Het gaat hier bijvoorbeeld om het maken van een deel gevelbeplating in de punt van een zijgevel van minimaal een meter hoog, met een ruimte van ca 5 cm, en doormiddel van een smalle opening aan de onderzijde (ca. 2 cm) bereikbaar

voor vleermuizen. De vliegopeningen dienen daarbij niet verlicht te zijn. De voorziening is niet verenigbaar met een raam in dezelfde gevel of verlichting die de gevel aanschijnt. De expositie dient zuid of zuidwest te zijn. Aan de binnenzijde van de voorziening dien een ruw oppervlak aanwezig te zijn waaraan de dieren zich kunnen vasthouden.

Daarnaast blijft het bosachtige karakter van het gebied met wat open plekken en een gevarieerd boombestand intact. Met de aanplant van bloeiende struiken en bomen (Lijsterbes, Meidoorn, Sleedoorn, Drents krentenboompje) kan de functie van het gebied nog worden versterkt.

10. Aanvullende maatregelen ten behoeve van verhoging van de natuurwaarden

Eekhoorn

Voor de Eekhoorn is het terrein op dit moment nog steeds geschikt, als foerageergebied en voor verblijfplaatsen. Op het terrein is een flink aantal sparren aanwezig. Ook is het terrein rijk aan loofbomen die geschikte zaden produceren voor foerageren, zoals Zomereik en Esdoorn.

Het advies is om voor de Eekhoorn de huidige diversiteit te handhaven. Het kappen van grotere bomen dient tot een minimum te worden beperkt. In het terrein is waarschijnlijk letterzetter actief. Hierdoor zal het in de toekomst noodzakelijk zijn om een deel van de sparren te kappen. Versterking kan dan worden bereikt door bomen te vervangen door bomen of hoge struiken, die op termijn als voedselleverancier kunnen dienen (nieuwe sparren, eik, esdoorn, hazelaar).

Grote bosmuis

De Grote bosmuis is een vrij generalistisch muizensoort die de laatste jaren in het oosten van het land is uitgebreid. De soort komt waarschijnlijk in het terrein voor op plaatsen waar ondergroei onder de bomen aanwezig is, zoals in de noordelijke bosstrook. Maatregelen die voor deze soort genomen kunnen worden zijn:

- Het bosachtige karakter dient te worden behouden.
- Huidige stroken met bos en ondergroei dienen te worden behouden
- Onder bestaande en nieuwe bosstroken dient voldoende ondergroei te worden gerealiseerd

Wij adviseren om in overleg te treden met de provincie over het totaal oppervlak dat dit habitat zou moeten beslaan. Een richtlijn zou kunnen zijn dat het totaal van dergelijk biotoop zou ca. een derde van het terrein kunnen beslaan. De aanleg van ondergroei dient bij voorkeur te gebeuren met soorten die geschikte vruchten dragen voor deze soort, zoals Zoete kers, Hazelaar, Meidoorn, Drents krentenboompje e.d. Stroken die geschikt gemaakt worden dienen minimaal een breedte van ca. 7,5 meter te hebben

11. Wettelijk belang

Vleermuizen

De handelingen waarvoor ten aanzien van Gewone dwergvleermuis en Gewone grootoorvleermuis een ontheffing wordt aangevraagd, betreffen de verbodsbepalingen van Artikel 3.5, 4e lid uit de Wet natuurbescherming:

- Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen

Het wettelijke belang dat aanleiding geeft tot de aanvraag voor de ontheffing van de verbodsbepalingen is:

Volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Alpenwatersalamander

De handelingen waarvoor een ontheffing wordt aangevraagd, betreffen de verbodsbepalingen van Artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b uit de Wet natuurbescherming:

Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of vernielen.

Het wettelijke belang dat aanleiding geeft tot de aanvraag voor de ontheffing van de verbodsbepalingen is:

Volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Daarnaast is van toepassing:

In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

Het economisch belang wordt hieronder toegelicht.

Economisch belang

Door de herinrichting van het plangebied aan de Bosweg 2 in Gasselte wordt er een nieuwe impuls aan de recreatiesector gegeven. De provincie Drenthe geeft in haar beleidsdocument 'economische koers Drenthe 2016-2019' aan om in te zetten op de ontwikkeling van mogelijkheden en aantrekkingskracht van de vrijetijdseconomie in de omgeving, met behoud of versterking van de omgevingskwaliteit en attractiewaarde (Bijlage 4). Door de ontwikkeling van het recreatiegebied is er sprake van een versterking van de omgevingskwaliteit en attractiewaarde. Het initiatief sluit daarmee aan bij het economisch beleid van de Provincie Drenthe.

In de huidige situatie is er sprake van leegstand. De Gemeente Hunze en Aa geeft in de Herijking Strategische Toekomstvisie 2025 (bijlage 5) aan dat zij ondernemerschap stimuleert en in geval van leegstand samenwerking met o.a. het bedrijfsleven onontbeerlijk is. De herinrichting van het plangebied is een oplossing die hier goed bij aansluit.

Het plangebied maakt tevens onderdeel uit van de toegangspoort voor het Gasselterveld. In de ruimtelijke ontwikkelingsvisie Gasselterveld (bijlage 6) is beschreven dat de toegangspoort kan worden tot een visitekaartje waarbij verblijfaccomodaties, horeca, informatievoorziening, educatie en activiteiten in een mooie omgeving zijn geplaatst. Daarbij is samenwerking tussen verschillende partijen (o.a. Staatsbosbeheer, Gemeente, provincie Drenthe en bedrijven) van groot belang. Voor recreatiebedrijven en grondeigenaren is de mogelijkheid om een recreatieontwikkelingsplan op te stellen waarbij particuliere doelen en landschaps- en natuurontwikkeling worden gecombineerd. De herinrichting van het recreatieterrein aan de Bosweg 2 in Gasselte sluit goed aan bij deze ontwikkeling.

Tot slot geeft de gemeente Aa en Hunze geeft in haar Nota Toeristisch beleid 2016-2019 aan de diversiteit en kwaliteit/vernieuwing binnen verblijfsrecreatie te willen bevorderen. Uitgangspunten zijn daarbij kwaliteit, innovatie, en duurzaamheid. De recreatiewoningen die gerealiseerd worden hebben een duurzaam karakter en er wordt ingezet op kwalitatief goede verblijfsrecreatie.

In navolging van bovenstaande beleidsnota's sluit het initiatief dus goed aan bij het gemeentelijk beleid van gemeente Aa en Hunze.

12. Literatuur

BIJ12 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* Versie 1.0. BIJ12,Utrecht.

BIJ12 2017. Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis *Plecotus Auritus* Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.

Broekmeyer, M.E.A., M.H.C. van Adrichem, R. Pouwels en R. Jochem, 2015. Soortmanagementplannen en de Habitatrichtlijn; Ruimtelijke onderbouwing duurzaamheid populaties Gewone dwergvleermuis. Wageningen, Alterra Wageningen UR (University & Research centre), Alterra-rapport 2608.

Van Delft, J., Kranenbarg, J., de Bruin, A., Frigge, P. 2018. Waarnemingenoverzicht 2017-2018. Bijlage RAVON 73, jaargang 21 (2)

van Uchelen, E. 2010. Amfibieën en reptielen in Drenthe; voorkomen en levenswijze. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Vos, S. 2010 Verspreidingsatlas van de zoogdieren van Drenthe. Werkatlas sept. 2010.

Bijlagen

Bijlage 1: Strijkstra 2019. Advisering inrichting voormalig AZC-terrein aan de bosweg te Gasselte. A&W notitie 3255#2. Altenburg &Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Bijlage 2: Krijn, M. 2020 Aanvullend onderzoek vleermuizen, Buizerd en Alpenwatersalamander in verband met herinrichting recreatiegebied Bosweg 2 te Gasselte. A&W notitie 3255#4. Altenburg &Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Bijlage 3: Ecogroen 2018. Samenvatting recreatiegebied motel Gasselte-141218def

Bijlage 4 -Provincie Drenthe, economische koers Drenthe 2016-2019

Bijlage 5- Gemeente Aa en Hunze, Herijking Strategische Toekomstvisie 2025.

Bijlage 6- Parklaan Lanschapsarchitekten 2010. Gasselterveld- ruimtelijke ontwikkelingsvisie september 2010 definitief.

websites:

- NDFF
- Verspreidingsatlas
- Nederlands soortenregister